

คำถาม – คำตอบ

สัมมนา

"1 ทศวรรษ:พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารกับการสร้างความโปร่งใสในสังคมไทย"

วันที่ 14 ม.ค.51 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

1. ร่าง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. ... และ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ... เป็นเช่นไร มีช่องทางใดทราบรายละเอียดได้ เพื่อศึกษา

คำตอบ

ร่าง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. ... และร่าง พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล พ.ศ. ... นั้น ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ หากต้องการทราบเพื่อศึกษา ก็ลองทำคำขอระบุนความประสงค์ไปยัง สขร. เพราะเป็นหน่วยงานเจ้าของเรื่อง ซึ่งอาจได้หรือไม่ก็ได้ เพราะเป็นข้อมูลระหว่างดำเนินการซึ่งไม่เสร็จสิ้นอยู่ในขณะนี้

2. กฎทบทวนเกี่ยวกับสิทธิคนต่างด้าว ยังไม่มีเพราะเหตุใด ?

คำตอบ

เพราะยังไม่ได้จัดทำ เนื่องจากคนต่างด้าวอาจใช้ช่องทางอื่นในการได้ข้อมูลตามความจำเป็นได้อยู่แล้ว ขณะเดียวกันหน่วยงานก็ให้ข้อมูลแก่คนต่างด้าวตาม ก.ม. อื่น และตามความเหมาะสมอยู่แล้ว

3. การรับข้อร้องเรียน หน่วยงานต้องดำเนินการตอบผู้ร้องขอภายใน 15 วัน นั้น นับวันหยุดราชการด้วยหรือไม่

คำตอบ

กรณีนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการปกครองจะเป็นผู้ให้ความชัดเจนได้ ในความเห็นส่วนตัวของผู้ตอบ (ขณะนี้) เห็นว่า น่าจะนับรวมไปด้วย เพราะกฎหมายไม่ได้เขียนว่า 15 วันทำการ จึงควรต้องนับติดต่อกันไป

4. ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่บริษัทเครดิตบูโร บัตรเครดิตได้ไปแล้วนำที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ไปใช้โทรหาลูกค้า ขาย / เสนอบริการเงินกู้ ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล (ของลูกค้านั้นหรือไม่) และไม่ได้อยู่ใน พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ ใช่หรือไม่

คำตอบ

ข้อมูลส่วนบุคคลที่บริษัทเครดิตบูโร นั้น เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะในการดำเนินการอยู่แล้วกรณีบัตรเครดิตได้นำข้อมูลไปใช้หาลูกค้า นั้น เข้าใจว่าเป็นเพราะยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ออกมาบังคับใช้เพื่อคุ้มครอง ขณะนี้ไม่มีการตรวจสอบได้ข้อมูลไปใช้ได้อย่างไร เนื่องจากไม่อยู่ในบังคับของ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ด้วย จึงตรวจสอบไม่ได้

5. กรณีหน่วยงานของรัฐไม่กล้าตัดสินใจที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนผู้มาขอ โดยเกรงว่าหากเป็นผู้เปิดเผยเองแล้ว หากผลของการเปิดเผยไปละเมิดต่อบุคคลอื่น หน่วยงานนั้นอาจถูกฟ้องจึงเลื่อนโยบาย ปกปิดไม่เปิดเผยแล้วแจ้งให้ผู้ขอข้อมูลอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร หรือให้คณะกรรมการฯ เป็นผู้สั่งเปิดเผย หน่วยงานนั้นจะเปิดเผยตามคำสั่งคณะกรรมการ จะได้ไม่ถูกฟ้องเอง คณะกรรมการจะดำเนินการอย่างไร

คำตอบ

กรณีดังกล่าว เป็นดุลพินิจของหน่วยงานที่จะเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยก็ได้ หากเป็นข้อมูลที่เข้าลักษณะตาม มาตรา

15 อย่างไรก็ตามก็คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการก็พยายามรณรงค์เผยแพร่ ทำความเข้าใจในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 อยู่แล้ว แต่หน่วยงานเลือกใช้ดุลพินิจในการไม่เปิดเผยข้อมูล เพราะเกรงความเสียหายดังกล่าว คงต้องฟังการวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จนกว่า หัวหน้าหน่วยงานต่างๆ จะมีวิสัยทัศน์ที่กล้าเปิดเผยต่อไป

6. กรณีมีการสอบสวนความผิดทางวินัย พนักงานหรือข้าราชการ คณะกรรมการสอบวินัยไม่เปิดเผยหลักฐานข้อมูล ที่สนับสนุนข้อกล่าวหา อ้างว่าการสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น (ผู้ถูกสอบสวนเป็นผู้ขอให้เปิดเผย) โดยอ้าง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 15(2) ที่จะทำให้การใช้กฎหมายไม่ประสบความสำเร็จ แต่ผู้ขอข้อมูลที่เป็นผู้ถูกสอบสวนอ้างมาตรา 30 วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ขอให้วินิจฉัยว่าการไม่เปิดเผยข้อมูลหลักฐานที่สนับสนุนการกล่าวหาต่อผู้ถูกกล่าวหาโดยอ้างมาตรา 15(2) พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้หรือไม่

คำตอบ

กรณีผู้ถูกสอบสวนขอข้อมูลเกี่ยวกับที่ตนถูกสอบสวนนั้น เนื่องจากเมื่อการสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น คณะกรรมการสอบสวนก็มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจ ไม่เปิดเผยก็ได้ แม้จะมีมาตรา 30 แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แต่ก็บัญญัติให้ผู้ถูกสอบสวนมีสิทธิได้ข้อมูลเท่าที่จำเป็น เพื่อให้เข้าใจและสามารถแก้ข้อกล่าวหาได้ ซึ่งก็เป็นกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เท่านั้น ไม่ได้บัญญัติให้เปิดเผยข้อมูลทั้งหมด ดังนั้นจึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยสามารถใช้ดุลพินิจได้ตามมาตรา 15 (2) (3) แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการได้

7. เป็นไปได้ไหมที่จะจัดสัมมนาในเรื่องของ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้กับหัวหน้าหน่วยงาน ว่ากฎหมายฉบับนี้คืออะไร และมีความสำคัญอย่างไร เพราะหัวหน้าหน่วยงาน (ระดับ TOP จริง) ไม่เห็นความสำคัญ เพราะไม่มีความเข้าใจในกฎหมายฉบับนี้ ในส่วนของเจ้าหน้าที่นั้น พร้อมจะปฏิบัติอยู่แล้ว

คำตอบ

สขร. ได้เคยจัดสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 สำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นหลายครั้ง โดยส่วนใหญ่ผู้เข้าฟังมักจะเป็นระดับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ผู้บริหารเองจะไม่ค่อยมาฟังมากนัก เพราะความไม่เข้าใจในกฎหมายจึงปฏิเสธไว้ก่อน จึงอยากจะขอเชิญชวนผู้บริหารของหน่วยงานทุกท่านให้ความสนใจและศึกษาถึงหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ด้วย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

8. สถานภาพของงานข้อมูลข่าวสาร เหตุใดมากระจุยอยู่ที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระจ่ายออกไปสู่กรม และกรมกระจ่ายออกไปเป็นงานในกรมได้หรือไม่

คำตอบ

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) ขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่อำนวยการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ แต่สำหรับภารกิจการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่ทางราชกิจจานุเบกษา การจัดสถานที่หรือศูนย์ข้อมูลไว้ให้ประชาชนเข้ามาตรวจดู ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลให้แก่ผู้ขอเป็นการเฉพาะราย เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง

อย่างไรก็ตาม ได้เคยมีความพยายามของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.) และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะแก้ไขกฎหมายเพื่อยกสถานภาพองค์กร สขร. เป็นหน่วยงานในระดับกรม

แต่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไขกฎหมาย รวมทั้งมีข้อเสนอในทางวิชาการว่า ควรแยกออกไปเป็นองค์กรอิสระ
นอกกระบบราชการด้วย

มีความเห็นต่อรูปแบบการจัดองค์กรของ กขร. และ สขร. อย่างไร กรุณาแสดงความเห็นเพิ่มเติมได้ใน Website
นี้

**9. สำนักงานประกันสังคมมีหนังสือขอข้อมูลจากกรมสรรพากร โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 80(3) ของกฎหมาย
ประกันสังคม กรมสรรพากรปฏิเสธการขอข้อมูลดังกล่าวโดยอ้างว่า ประมวลรัษฎากรกำหนดห้ามเปิดเผย โดยมีได้ใช้
พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ เมื่อมีดุลพินิจเปิดเผยข้อมูลที่สำนักประกันสังคมร้องขอ สำนักงานประกันสังคมจะดำเนินการ
อย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลดังกล่าว**

คำตอบ

1. กรณีดังกล่าวเป็นระหว่างหน่วยงานของรัฐขอข้อมูลกัน ดังนั้นมิได้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. 2540

2. เมื่อเป็นระหว่างหน่วยงานราชการขอข้อมูล ก็อาจอาศัยระเบียบปฏิบัติในการบริหารราชการแผ่นดิน ตามสาย
การบังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจของหน่วยงานประสานกันเอง หรือไม่เมื่อผู้มีอำนาจระดับหนึ่งปฏิเสธ ก็ให้ผู้มีอำนาจ
ระดับเหนือขึ้นไป จนถึงระดับปลัดกระทรวง ขอข้อมูล

3. เมื่อสำนักงานประกันสังคมมีหนังสือขอข้อมูลจากกรมสรรพากร โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 80(3) ของ
กฎหมายประกันสังคม และกฎหมายกำหนดไว้ว่าเมื่อไม่ปฏิบัติตามสามารถดำเนินการได้อย่างไร ก็ดำเนินการตามที่
กฎหมายกำหนดไว้ เช่น แจ้งความดำเนินคดี เป็นต้น

แต่เนื่องจากเรื่องดังกล่าว ยังไม่เคยมีหน่วยงานหรือมายังสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนั้น
หน่วยงานอาจหรือมายังสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และมีการนำเข้าสู่คณะกรรมการฯ ตอบ
ข้อหารือ เพื่อพิจารณาตอบโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นลายลักษณ์อักษร และหน่วยงานนำไปปฏิบัติ

**10. กรณีสำนักงานประกันสังคมขอประวัติการรักษาพยาบาลของผู้ประกันตนจากโรงพยาบาล เพื่อนำมาประกอบคำ
วินิจฉัยสามารถขอได้หรือไม่ เพราะโรงพยาบาลมักจะอ้างว่าเป็นข้อมูลความลับของผู้ป่วย**

คำตอบ

เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย สำนักงานประกันสังคมควรกำหนดในแบบฟอร์มการขอรับเงินประกันสังคม โดย
ให้มีการยินยอมตรวจสอบประวัติไว้ด้วย อย่างไรก็ตามก็ดี สำนักงานประกันสังคมควรทำหนังสือขอข้อมูลโดยอ้างอำนาจตาม
กฎหมายของสำนักงานประกันสังคม ซึ่งเมื่อหนังสือไปถึงโรงพยาบาล จะได้พิจารณาตามข้อยกเว้น มาตรา 24 (8) ของ
พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ในการให้ข้อมูลดังกล่าวต่อไป

**11. ถ้ากรณีผู้ป่วยมีหนังสือไม่ยินยอมให้ประวัติรักษาฯ สำนักงานฯ มีสิทธิขอประวัติได้หรือไม่ ขอมมาเพื่อประกอบ
คำวินิจฉัย การจ่ายค่าบริการทางการแพทย์ ถ้าโรงพยาบาลไม่ให้ สำนักงานจะดำเนินการอย่างไร ?**

คำตอบ

ในการใช้สิทธิดังกล่าวไม่ใช่การใช้สิทธิขอข้อมูลตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 แต่เป็นกรณี
การใช้อำนาจตามกฎหมายของสำนักงานประกันสังคม ในการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งสำนักงานควรดำเนินการ
เหมือนเช่นในกรณีคำถามข้อ 10 ข้างต้น

